

1. Предмет и задачи на стокозн.

Стоката е предмет на труда, която задоволява чов. потребности и се произвежда за размяна и лично потребление. Освен стойност тя притежава и потр. стойност. Стойността е съвкупност от разходите на материали и труда за производството ѝ. Потребителната стойност е присъща за продуктите на труда, тя може да бъде индивидуална и обществена.

Стокознанието е наука в която се изучават потреб. свойства на стоките. Мярка за потреб. стойност на отделните стоки е тяхното качество. Потреб. стойност е съвкупност от свойства благодарение на които тя може да удовлетворява определени потребности на човека. С развитие на производството стоката може частично или изцяло да бъде заместена от друга подобна но по съвършена стока. Произвеждат се различни варианти на стоки с еднакво предназначение, така че една и съща потребност на човека може да бъде удовлетворена със стока произведена от различни материали.

Основната задача на стокозн. е изучаване на потреб. стойност на стоките. Едни от важните задачи са изучаване на факторите, потреб. свойства на стоките, разработване на методи за оценка качеството на стоките, разработване на методи за идентифициране на стоките и др.

Стокозн. възниква и се развива под влияние на икон. потребности и стоковото обръщение. То минава през 3 етапа: 1. набелязване на обекта за изучаване, описание и съпоставяне на различните стоки; 2. изследване влиянието на факторните суровини, материали, процесите на производство на стоките; 3. обобщение на натрупания материал за стоките.

Днес изучаването на стокозн. като уч. дисциплина е застъпено в Русия, Италия, Канада, Китай, Япония и др. В България тази дисциплина е въведена в гр. Свищов през 1873г. През 1920г е открито първото Висше търговско у-ще в гр. Варна.

Стокозн. обхваща голям брой стокови групи, видове и разновидности от стоки, които се

различават по предназначение, състав, свойства, качество. В зависимост от характера и особеностите на удовлетворяваните от стоките потребности стокозн. се подразделя на 2 дисциплини - "Стокозн. на промишлените стоки" и "Стокозн. на хрнит.-вкусовите стоки". Първата изучава потреб. стойност на стоките за индивидуално потребление, удовлетворяващи потребности породени от въображението на човека. А втората изучава протреб. стойност на хр.-вкусовите стоки за индивидуално потребление задоволяващи физич. потребности на човека

2. Класификация на стоките

Класифицирането е процес на разпределение на множество от обекти по определен признак на подмножества. Различаваме йерархичен/дадено множество се разделя последователно на подмножества/ и фасетен/дадено множество от обекти се разделя на независими множества/ метод за класиф. Класификационните групи са: раздел, тип, клас, група, подгрупа, вид, подвид, разновидност. Разделът се използва при печатните издания за означаване на малка или голяма част на произведението. Типът обединява изделия сходни по предназначение, принцип на действие, изпълнение. Стоковият клас е съвкупност от еднородни предмети притежаващи общ признак. Видът се използва при почти всички области на знанието, той е краен продукт за производствения цикъл, имащ определено предназначение и собствено название.

Съществуват следните класифик. признаци: телеологичен/определящ целта и начина на използването/; технологичен/обединява признаци като особеност на обработката, степен на обработеност/; генетичен/обхваща суровините и изходните материали/.

Класифицирането трябва да се основава на точни понятия и при провеждането му е необходимо да се спазват определени правила: 1. подбор и формулиране на признаците; 2. групирането да се извършва само по един признак; 3. в началото разделянето на множеството от стоки става по най общ признак, а по късно към по-малко общи подчинени признаци.

За стокозн. значение има държавната стандартната, производствената, митническата, учебната класификация.

Държавната е представена в класификатора на промишлената и селскостоп. продукция. Отрасловата се използва в отделните отрасли на нац. икономика. Учебната се използва при съставяне на учебни програми учебници и др.

Кодирането е процес на представяне на определени данни за обекта на класифициране в друга система чрез символи. Класификаторът е система от систематизирани по определени признаци групировки подредени в дадена структура.

Народен тип стоки-произведени в големи количества за масово потребление

Маркови стоки-произведени по оригинална технология от суровини със специфични характеристики

Луксозни стоки-оригинално изработени стоки в малки количества от висококачествени суровини.

Класифицирането и кодирането дават възможност за изучаване на потреб. свойства на стоките групи и подгрупи и на тяхното многообразие.